

Minister Edukacji

DWP-WWO.4017.115.2025.KKR
Warszawa, 13 czerwca 2025 r.

Pan
Adam Krzywoń
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z 6 maja 2025 r. nr XI.7036.23.2025.AM dotyczące wdrożonych od 15 sierpnia 2024 roku w szkołach i placówkach standardów ochrony małoletnich, a w szczególności ochrony uczniów z niepełnosprawnościami w środowisku szkolnym uprzejmie informuję.

W standardach ochrony małoletnich uwzględnia się sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi¹.

Wytyczne² do tworzenia standardów ochrony małoletnich dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym z niepełnosprawnościami zostały zamieszczone na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości. Są to szczegółowe wskazówki, które uzupełniają ogólne wytyczne dla poszczególnych placówek systemu oświaty.

Wytyczne obejmują:

- działania związane z bezpieczeństwem,
- zasady opieki i wsparcia,
- dodatkowe zasady interwencji,
- procedury reagowania w trudnych sytuacjach.

Zgodnie z art. 22x ust. 3 ww. ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, organem upoważnionym do kontroli jednostek organizacyjnych systemu oświaty jest ich organ prowadzący. Uprawnienie to obejmuje m.in.:

- 1) przedszkola, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi;

¹ Art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016 r o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1802).

² <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/wytyczne-do-sod-dzieci-ze-specjalnymi-potrzebami-edukacyjnymi-w-tym-z-niepelnosprawnosciaми>

- 2) szkoły podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi, przysposabiającymi do pracy;
- 3) szkoły ponadpodstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi, specjalnymi;
- 4) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne udzielające dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a także pomocy uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 5) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze.

Ministerstwo Edukacji Narodowej podejmuje działania systemowe w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach i placówkach oraz działania wspierające przedszkola i szkoły, tym integracyjne i specjalne oraz placówki, w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Tworzenie bezpiecznych i właściwych warunków rozwoju i nauki dla każdego dziecka/ucznia, w tym dzieci/uczniów z niepełnosprawnościami oraz wczesna profilaktyka, ukierunkowana na wzmacnianie czynników chroniących oraz redukowanie czynników ryzyka, jest zadaniem każdego przedszkola, szkoły oraz placówki oświatowej.

Zadaniem przedszkola/szkoły jest budowanie partnerstwa i dobrych relacji między rodzicami, nauczycielami i dziećmi/uczniami, a także postawy przeciwstawiania się przejawom nietolerancji, dyskryminacji, agresji i przemocy.

Jeżeli w szkole występuje problem agresji, to obowiązkiem szkoły jest natychmiastowe podjęcie działań interwencyjnych i profilaktycznych w stosunku do uczniów, którzy nie respektują norm współżycia społecznego, adekwatne do sytuacji i zmierzające do skutecznego rozwiązania problemu.

Metody pracy wychowawczej zależą od szkoły i nauczycieli, którzy mają swobodę w wyborze środków dydaktycznych i metod pracy zgodnych ze współczesnymi naukami pedagogicznymi.

Dyrektor szkoły lub placówki kierując działalnością szkoły lub placówki, m.in. wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę oraz dyrektor jest kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole lub placówce nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami³.

Dyrektor przedszkola, szkoły i placówki decyduje o sposobie zabezpieczenia potrzeb dzieci/uczniów, jak również odpowiada za właściwą organizację kształcenia specjalnego oraz realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu.

Na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydanego przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, na okres wychowania przedszkolnego, roku szkolnego

³ Art. 68 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.).

albo etapu edukacyjnego, dla uczniów organizuje się kształcenie specjalne i polega ono m.in. na:

- dostosowaniu programu wychowania przedszkolnego/nauczania do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka/ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, na podstawie opracowanego dla dziecka/ucznia indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego (IPET), uwzględniającego wnioski z wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dziecka/ucznia (WOPFU) oraz zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego,
- możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, adekwatnie do rozpoznanych potrzeb dziecka/ucznia.

Szkoły zapewniają⁴:

- realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
- zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
- integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi;
- przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

W roku szkolnym 2024/2025 jednym z podstawowych kierunków realizacji polityki oświatowej państwa było: *Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży oraz ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.*

Ważnym zadaniem umożliwiającym zapewnienie prawidłowego postępowania w sytuacji podejrzenia o przemoc jest stałe podnoszenie kompetencji nauczycieli z zakresu tej problematyki.

Jednym z obowiązkowych zadań publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, jest organizowanie i prowadzenie wspomagania szkół w realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych, zgodnie z ich potrzebami⁵,

W placówkach systemu oświaty organizuje się pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci/uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami.

⁴ § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309).

⁵ § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2499).

Zapewnienie dzieciom/uczniom, w tym posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane ze względu na autyzm, w tym zespół Aspergera, pomocy psychologiczno-pedagogicznej, adekwatnej do rozpoznanych potrzeb, należy do kompetencji dyrektora przedszkola/szkoły, który, m.in. ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane z danym dzieckiem/ucznem.

Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce jest dobrowolne i nieodpłatne. Potrzeba objęcia dziecka/ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną wynika w szczególności z niepełnosprawności, ale także ze szczególnych uzdolnień, specyficznych trudności w uczeniu się, z deficytów kompetencji i zaburzeń sprawności językowych, z niepowodzeń edukacyjnych.

Pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu, szkole i placówce udzielają dzieciom/uczniom nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych oraz specjaliści, wykonujący w przedszkolu, szkole i placówce zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w szczególności psycholodzy, pedagodzy, pedagodzy specjaliści (nowe stanowisko od 1 września 2022 r.), logopedzi, doradcy zawodowi i terapeuci pedagogiczni.

W przedszkolu i szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczna jest udzielana w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem/ucznem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie m.in.: zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym.

Ministerstwo Edukacji Narodowej od szeregu lat prowadzi działania mające na celu:

- rozwijanie świadomości rozumienia założeń edukacji włączającej oraz wiedzy i umiejętności w zakresie realizacji tych założeń w praktyce,
- przygotowanie kadr do pracy w oddziałach zróżnicowanych pod względem potrzeb edukacyjnych uczniów, uwzględniające w szczególności potrzeby wynikające z niepełnosprawności,
- rozwój zasobów dla edukacji włączającej: standardy zatrudniania nauczycieli specjalistów, adaptacje podręczników dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe, poradniki, narzędzia diagnostyczne i materiały do pracy postdiagnostycznej,
- przygotowanie nowych rozwiązań merytoryczno-organizacyjnych w oparciu o standardy pracy uwzględniające współczesną wiedzę naukową i przykłady praktyki o potwierdzonej skuteczności oraz pilotaże, w tym rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Podejmowane działania dotyczą również prac nad:

- zintegrowanym systemem wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci i wsparcia rodziny,
- rozwiązaniami wspierającymi trafną identyfikację potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i uczniów oraz planowanie na tej podstawie działań wspierających, monitorowanie ich realizacji oraz ocenę skuteczności udzielanego wsparcia (jako określenie tego procesu przyjęto pojęcie „ocena funkcjonalna”),

- uzupełnieniem istniejącego systemu wsparcia przedszkoli i szkół o specjalistyczne centra wspierające edukację włączającą (SCWEW), będące propozycją nowej roli szkół i placówek specjalnych,
- opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewniania jakości edukacji włączającej oraz stałego rozwoju systemu wsparcia.

Ministerstwo Edukacji w 2024 r. i 2025 r. na bieżąco przekazywało informacje i materiały na naradach kuratorów oświaty oraz przysyłało pisemne stanowiska dotyczące interpretacji przepisów ustawy o *przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich*, które następnie kuratorzy oświaty przekazywali dyrektorom szkół i placówek na szkoleniach, naradach, czy w formie pism.

Materiały informacyjne dotyczące kwestii problematycznych, związanych z interpretacjami przepisów były przygotowywane na podstawie stanowisk Ministerstwa Sprawiedliwości. Ministerstwo Edukacji Narodowej udzieliło kilkaset odpowiedzi podmiotom i osobom zainteresowanym.

W 2024 r. i 2025 r. kuratorzy oświaty przeprowadzili 455 kontroli doraźnych w zakresie wymagań określonych w standardach.

Z informacji przekazanych przez kuratorów oświaty wynika, że w skontrolowanych szkołach i placówkach wdrożone standardy ochrony małoletnich były dostosowane do sytuacji dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W czasie przeprowadzonej kontroli doraźnej przez kuratorów oświaty stwierdzono, że w trzech przypadkach dyrektorzy szkół nie zamieścili standardów ochrony małoletnich na stronie internetowej szkoły i w Biuletynie Informacji Publicznej. Po wydaniu zaleceń dyrektorzy zamieścili standardy na stronach internetowych szkół.

Ministerstwo Edukacji Narodowej zwróciło się do Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o wprowadzenie zmiany przepisów ustawy dotyczących ochrony małoletnich i ułatwienie, przez składanie wyłącznie oświadczeń o niekaralności przez pracodawców, bądź osoby, które pełnią funkcję instruktora praktycznej nauki zawodu, opiekuna praktyk zawodowych lub opiekuna stażu uczniowskiego, bez dodatkowych obciążeń, jak również ułatwienie rodzicom sprawowania opieki nad dziećmi, uczniami i wychowankami, np. na wycieczce szkolnej lub podczas wyjścia do teatru, kina, muzeum, czy na basen.

Umożliwienie, po ewentualnej zmianie przepisów, składania oświadczeń przez rodziców/opiekunów i pracodawców ułatwi sprawowanie opieki nad dziećmi i uczniami. Oświadczenia woli składane są bowiem pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

W sprawie długiego czasu oczekiwania z Krajowego Rejestru Karnego na informacje pisemne lub elektroniczne o niekaralności osób – nauczycieli pracujących z małoletnimi w sierpniu 2024 r. przed rozpoczęciem roku szkolnego 2025/2026 Minister Edukacji zwróciła się pisemnie do Ministra Sprawiedliwości i Ministra Cyfryzacji o podjęcie działań i rozwiązań w tym zakresie.

Ministerstwo Edukacji Narodowej ściśle współpracuje z Ministerstwem Sprawiedliwości w zakresie propozycji i potrzeb nowelizacji przepisów ustawy o *przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich*.

Obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają prace legislacyjne nad przygotowaniem projektu ustawy o zmianie ww. ustawy.

Minister Edukacji zwróci szczególną uwagę Państwu kuratorom oświaty, aby w ramach sprawowanego przez nich nadzoru pedagogicznego i kontroli nad szkołami i placówkami zbadali wdrażanie standardów ochrony dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnościami.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Edukacji

Izabela Ziętka
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/